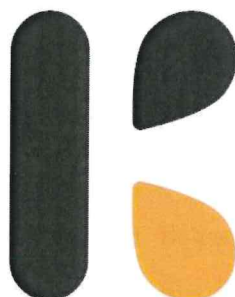

Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr BR.0050.29.2022 Burmistrza Miasta Kluczborka z dnia 1 marca 2022 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na temat projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kluczbork na 2022 rok.

PROJEKT

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Kluczbork na 2022 rok

KLUCZBORK

ROZDZIAŁ I - WPROWADZENIE

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Kluczbork, zwany dalej Programem, określa strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień. Potrzeba współdziałania jest niezbędna zwłaszcza w obszarze ograniczania dostępności do alkoholu. Współpraca państwa i samorządu powinna być ukierunkowana na tworzenie takiego systemu unormowań prawnych, który rzeczywiście tą dostępność ograniczy.

Program jest zapisem działań, które w roku 2022 realizowane będą w ramach zadań własnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Program uwzględniać będzie także problematykę i działania profilaktyczne w odniesieniu do uzależnień behawioralnych.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którymi zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków doprowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i informacyjnej, ograniczenie dostępności do alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu, narkotekom oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Program opracowano zgodnie z wytycznymi zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczącymi obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Wykorzystano również wytyczne PARPA-y zawarte w opracowaniu pn.: Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2022 rok.

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo.

Koniecznym staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, by działania te podejmowane były już na poziomie lokalnym.

Wszelkie działania redukujące tego typu szkody i zapobiegające powstawaniu problemów stanowią podstawę do przywracania równowagi zdrowotnej i społecznej osoby uzależnionej oraz innych współuzależnionych.

ROZDZIAŁ II – PODSTAWY PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości.

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz.1956 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz.1057 z póź.zm.) ,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U.z 2020 r. poz.176 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz.2268 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz.1249),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956).

ROZDZIAŁ III – OPIS ZJAWISKA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI

AD.1. UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wskazuje na trzy ważne obszary oddziaływań profilaktycznych w ramach przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i środków psychoaktywnych - **uniwersalne, selektywne, ukierunkowane**. Podział ten uzależniony jest od grupy odbiorców i rodzaju przekazywanego oddziaływania.

Oddziaływania uniwersalne adresowane są do wszystkich osób w danej grupie społecznej:

- **zakazy dotyczące używania alkoholu**, na przykład w miejscu pracy, w akademikach, w innych miejscach użyteczności publicznej,
- **przepisy i regulacje prawne**, np. karanie za jazdę pod wpływem alkoholu, karanie opiekunów dzieci będących pod wpływem alkoholu,
- **kampanie informacyjne dotyczące**: powstrzymywania kierowców będących pod wpływem alkoholu i nie podróżowania wspólnie z nimi, korzystania z innych środków lokomocji wybierając się na imprezy, którym towarzyszy alkohol,
- **programy edukacyjne dotyczące**: wysokiej szkodliwości alkoholu spożywanego przez kobiety ciężarne, kierowców, sprzedawców alkoholu, nastolatków mogących ulegać presji koleżeńskiej, nauczycieli i opiekunów, którzy w swojej pracy spotykają nastolatków i rodziny narażone na ryzyko nadużywania,
- **warsztaty i szkolenia** wzmacniające czynniki chroniące przed uzależnieniem i redukujące wpływ czynników ryzyka nadużywania alkoholu, szczególnie zajęcia podnoszące poziom kompetencji społecznych.

Oddziaływania selektywne adresowane do osób będących w grupie ryzyka:

- **prowadzenie zajęć edukacyjnych, warsztatowych** pomagających identyfikować trudności psychologiczne, społeczne oraz szkolenia podnoszące umiejętności psychospołeczne,
- **programy adresowane do osób będących w grupie ryzyka**:
 - osoby z rodzin, w których dochodziło do nadużywania alkoholu i do zachowań przemocowych;

- osoby będące po pierwszych ryzykownych zachowaniach związanych z nadużywaniem;
- środowiska społeczne, takiej jak studenci, kibice, zawody o wysokim poziomie narażenia na czynniki stresogenne (służby pomocowe, lekarze, policjanci, żołnierze);
- członkowie rodziny doświadczonej chorobami psychicznymi;
- osoby doświadczające dolegliwości związanych np. z depresją, chorobą afektywną dwubiegunową, schizofrenia, zaburzeniami osobowości,
- osoby wychodzące z ośrodków odosobnienia (np. zakłady karne, zakłady poprawcze, zamknięte oddziały lecznicze).

Oddziaływania ukierunkowane adresowane są do osoby, która doświadczyła problemów związanych z nadużywaniem:

- **spotkania konsultacyjne** z lekarzem, psychologiem, terapeutą, pracownikiem socjalnym,
- **identyfikowanie czynników ryzyka** (w środowisku, w stylu życia) prowadzących do nadużywania i przeciwdziałanie występowaniu tych czynników (stosowanie strategii ochronnych),
- **poszerzanie świadomości ryzyka problemu,**
- **praca nad przekonaniami** dotyczącymi alkoholu i picia,
- **wzmacnianie indywidualnych czynników chroniących:**
 - wzmacnianie samooceny,
 - wzmacnianie wewnętrznej motywacji,
 - zmiana stylu życia,
 - poprawa relacji interpersonalnych,
 - podnoszenie poziomu inteligencji emocjonalnej,
 - rozwój umiejętności radzenia sobie z emocjami prowadzącymi do nadużywania,
 - poszukiwanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych,
 - unikanie sytuacji wyzwalających używanie alkoholu,
- **wzmacnianie dotychczasowych korzystnych sposobów radzenia sobie.**

Rodzaj stosowanych oddziaływań profilaktycznych powinien uwzględniać wiele różnych czynników:

- Odpowiednie zaadresowanie programu profilaktycznego. Zaadresowanie pełnej strategii ukierunkowanej do osób, szczególnie uczniów, którzy nie mieli styczności z alkoholem, może wywołać niekorzystny efekt nadmiernego zainteresowania. Natomiast adresowanie strategii uniwersalnych do osób, które nadużywają alkoholu z dużym prawdopodobieństwem spowoduje odrzucenie i zdewaluowanie tych informacji przez uczestników programu. Najczęstszym problemem w realizacji programów profilaktycznych, szczególnie w szkołach gimnazjalnych, jest rodzaj grupy docelowej. W klasie objętej jednym programem profilaktycznym znajdują się z reguły uczniowie przynależni do dwóch lub nawet trzech różnych grup (osoby przed inicjacją, po inicjacji lub z rodzin problemowych oraz osoby nadużywające), gdzie każda z tych grup powinna być objęta oddziaływaniem zupełnie innej strategii.
- Programy powinny mieć zbadaną podstawę naukową, przyznaną rekomendację i certyfikację.
- Najskuteczniejsze programy polegają na systemowym podejściu (objęcie profilaktyką wszystkich osób z otoczenia grupy ryzyka (kolegów, nauczycieli, wychowawców, rodziców i innych opiekunów uczniów).
- Odpowiednie przygotowanie interwencyjne i motywacyjne opiekunów, rodziców i nauczycieli.
- Programy posiadające co najmniej 100-150 godzin szkoleniowych, podlegających specjalistycznej superwizji.
- Badanie potrzeb danej grupy i ewaluację skuteczności po zakończeniu programów.
- Popularyzowanie zdrowego stylu życia oraz wzmacnianie kompetencji społecznych.

Dbłość o zbudowanie dobrych relacji opartych na zaufaniu wobec osób, które mogą udzielić wsparcia i pomocy, w środowisku objętym profilaktyką.

AD.2 UZALEŻNIENIE OD NARKOTYKÓW I ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną, charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji.

W języku potocznym termin "uzależnienie" jest stosowany głównie do osób, które nadużywają narkotyków, leków, alkoholu, czy papierosów. W szerszym kontekście może odnosić się do wielu innych zachowań np.: gier hazardowych, seksu, oglądania telewizji, korzystania z telefonu czy Internetu, czyli tzw. uzależnień behawioralnych.

„Narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie”.

Mówiąc o stosowaniu środków psychoaktywnych, możemy mieć na myśli różne grupy użytkowników, w zależności od częstotliwości stosowania rozmaitych środków, czy też w zależności od wchodzenia w poszczególne fazy uzależnienia wyróżniamy:

1. okazjonalne używanie narkotyków - eksperymentowanie jest to zażywanie sporadyczne, przy okazji np. imprezy, które nie doprowadziło jeszcze do trwałego uzależnienia.
2. problemowe używanie narkotyków jest rozumiane jako długotrwałe używanie narkotyków (substancji nielegalnych), które powoduje u osoby używającej poważne problemy natury zdrowotnej i społecznej.

Ta podstępna choroba przebiega podobnie u wszystkich uzależnionych. Rozwija się i postępuje, przechodząc przez kolejne fazy, począwszy od pierwszych eksperymentów, aż do chronicznego zażywania i całkowitej destrukcji. Nie leczona prowadzi do całkowitej utraty kontroli nad zażywaniem i życiem.

Wczesne leczenie narkomanii daje większą szansę na zatrzymanie choroby. Terapia pozwala zatrzymać postęp choroby i zdobyć umiejętności niezbędne do trzeźwego życia.

AD.3. UZALENIENIA BEHAWIORALNE

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia.

Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są zakupoholizm, fonoholizm, pracoholizm oraz patologiczny hazard. Ale to przykłady uzależnień, które najczęściej może spotkać u osób dorosłych. Niestety wśród dzieci i młodzieży również coraz częściej dochodzi do uzależnień od telefonu, gier komputerowych, aplikacji. Niejednokrotnie nie jesteśmy sami w stanie stwierdzić czy my lub nasi najbliżsi mamy problem.

Uzależnienie od wykonywania danej czynności pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnętrzny przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania. Cechą charakterystyczną uzależnienia (każdego rodzaju) jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji (czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej). W momencie, gdy czynność zostanie przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona, pojawiają się niepożądane objawy abstynencyjne, inaczej odstawienne. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np. nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność. Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Co ważne, osoba, której dotyczy uzależnienie, powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy psychiczno-społecznej. Przez wiele lat trwania w uzależnieniu odrzuca negatywne opinie otoczenia na temat negatywnych konsekwencji nałogu. Osoby uzależnione często nieświadomie kreują wiele różnych złudzeń na temat swojego życia oraz zachowania, powoduje to niestety zmniejszenie chęci do zmiany swoich szkodliwych nawyków. Szczególnie często uzależnienia behawioralne dotyczą dzieci oraz młodzieży. Jednym z częstszych takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony.

Walka z uzależnieniem behawioralnym zależy w głównej mierze od woli i motywacji osoby uzależnionej. Leczenie jest terapią długotrwałą, trudną, niejednokrotnie nieskuteczną.

Przede wszystkim stosowana jest terapia poznawczo-behawioralna oraz dialog motywujący.

Celem psychoterapii jest analiza zachowań lub sytuacji, które sprzyjają podejmowaniu danego zachowania, następnie zmiana szkodliwych nawyków oraz nauka nowych, skutecznych metod radzenia sobie z problemami i emocjami. Najczęściej łączy się terapię indywidualną, grupową oraz rodzinną.

Często stosowaną metodą jest także farmakoterapia – jej celem jest stabilizacja nastroju lub redukcja depresji, która może towarzyszyć uzależnieniom.

Do najważniejszych strategii profilaktycznych w odniesieniu do uzależnień (w tym do uzależnień behawioralnych) należą:

1. Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci;
2. Rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów.

Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dziecka i kompetencji wychowawczych rodziców stanowi przeciwwagę dla podstawowych czynników ryzyka uzależnień, takich jak: braki w zakresie metod radzenia sobie ze stresem i negatywnymi emocjami, nieumiejętność podejmowania decyzji, problemy z nawiązywaniem relacji, niska samoocena. Z drugiej strony rozwijanie kompetencji rodziców w zakresie komunikacji z dzieckiem, stawiania wymagań i ich egzekwowania, a także uświadamianie rodzicom, dlaczego tak ważne jest spędzanie czasu z dzieckiem, co można w tym czasie robić itd. – to działania mające pozytywny wpływ na funkcjonowanie młodych osób w środowisku rodzinnym.

ROZDZIAŁ IV - CELE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy rodzinnej oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Cele te będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

1. **Profilaktyki uniwersalnej** – adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy Kluczbork (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zachowani związanych z uzależnieniami behawioralnymi.
2. **Profilaktyki selektywnej** – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
3. **Profilaktyki wskazującej** – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia, redukcja szkód.
4. **Terapii** – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.
5. **Rehabilitacji** – readaptacja społeczna poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne.

CELE STRATEGICZNE PROGRAMU

1. **Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotycznych i zmniejszanie już istniejących.**
2. **Doskonalenie sposobów przeciwdziałania negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i narkotyków .**

Dla osiągnięcia zamierzonych celów należy w sposób **systematyczny i długofalowy** realizować następujące zadania :

Zadanie I - Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

Realizacja wymienionego zadania może odbywać się w szczególności poprzez:

1. Wspieranie placówek leczenia uzależnienia poprzez:

- doposażenie placówek lecznictwa odwykowego,
- zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówce,
- dofinansowywanie kształcenia pracowników placówek.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

2. Finansowanie programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych przeznaczonych dla osób uzależnionych i ich rodzin uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ:

- a) indywidualna psychoterapia osób uzależnionych (podstawowa i pogłębiona),
 - b) programy terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniami,
 - c) programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową,
 - d) prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz punktów pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych problemem uzależnień.
- W punktach konsultacyjnych oraz punktach pomocy psychologicznych pomoc będą mogli znaleźć osoby uzależnione od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz innych uzależnień behawioralnych.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

3. Prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do osób uzależnionych o możliwościach uzyskania wsparcia na terenie gminy, powiatu i w najbliższej położonych specjalistycznych placówkach poprzez zamieszczanie informacji na stronach Urzędu Miasta, Biuletynie Miasta.

4. Przekazywanie środków publicznych podmiotom prowadzącym działalność leczniczą przez jednostki samorządu terytorialnego.

5. Opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
6. Opłacanie kosztów biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
7. Podnoszenie kwalifikacji członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotycznym – udzielenie pomocy finansowej dla Powiatu Kluczborskiego.
9. Zwiększenie dostępności do pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin oraz dla osób doznających i stosujących przemoc, poprzez prowadzenie poradnictwa w Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym.
10. Upowszechnianie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną w konkretnych sytuacjach życiowych.

Zadanie II - Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Uzależnienie od alkoholu, picie szkodliwe, zażywanie innych środków psychoaktywnych zaburza cały system rodzinny, działa destrukcyjnie nie tylko na osobę nadużywającą alkoholu, narkotyków ale również na pozostałych członków rodziny.

W szczególności na negatywne skutki nadużywania alkoholu i narkotyków narażone są dzieci, które wychowują się w takich rodzinach. W związku z tym jednym z bardzo ważnych zadań samorządu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia specjalistycznego wszystkim członkom takich rodzin. Z uwagi na to, że w rodzinach z problemem alkoholowym często pojawia się zjawisko przemocy, w ramach zadania realizowane będą również działania mające na celu zapobieganie przemocy oraz zapewnienie stałej, kompleksowej i profesjonalnej pomocy specjalistycznej z ww. zakresu. Podejmowane będą działania interwencyjne i edukacyjne adresowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizacja wymienionego zadania może odbywać się w szczególności poprzez:

1. Doskonalenie i upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – dorosłych i dzieci.
 2. Wspieranie finansowe placówki interwencji kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie realizujących program ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- Zadania te są realizowane w ramach zwiększenia dostępności specjalistycznej pomocy, dla osób doznających przemocy w rodzinie zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.
3. Wspieranie finansowe Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kluczborku realizującej programy psycho - korekcyjne z dziećmi z rodzin z problemem uzależnień od alkoholu. Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.
 4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - doskonalenie metod interwencji w sytuacji przemocy w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.
 5. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym poprzez:
 - a) wspieranie działalności grup terapeutycznych i samopomocowych dla dzieci min. grupy wsparcia. Udzielanie pomocy prawnej i psychologicznej;
 - b) finansowanie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub wychowawczych dla dzieci;
 - c) finansowanie zajęć arteterapeutycznych opartych w szczególności o rękodzieło o techniki plastyczne i inne zajęcia warsztatowe kształtujące zdrowe postawy.
 6. Wspieranie i finansowanie działalności świetlic terapeutyczno-wychowawczych i terapeutycznych realizujących programy terapeutyczne dla dzieci, a pełniących istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych. Zadanie te jest realizowane w ramach poszerzania i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.
 7. Prowadzenie edukacji społecznej na temat uzależnień, zjawiska przemocy i możliwości uzyskania pomocy oraz sposobów reagowania na przemoc (zakup i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych tj. broszury, ulotki, plakaty, filmy, książki i inne publikacje oraz prenumeraty dotyczące problematyki alkoholowej i uzależnień).
 8. Prowadzenie wsparcia i terapii dla dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym oraz dla ich rodziców i opiekunów.

Zadanie III - Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

W ramach tego zadania realizowane będą działania informacyjno – edukacyjne w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu, używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych skierowane do ogółu mieszkańców gminy Kluczbork.

Działania skierowane głównie do dzieci i młodzieży będą miały na celu przede wszystkim opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej, wspieranie abstynencji oraz przygotowanie młodego człowieka do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem alkoholu, jak również promocja zdrowego trybu życia wolnego od alkoholu czy narkotyków.

Natomiast działania skierowane do rodziców i opiekunów będą miały na celu przede wszystkim zwiększenie świadomości w zakresie zagrożeń wynikających z używania alkoholu i narkotyków przez młodych ludzi oraz innych uzależnień behawioralnych.

Realizacja wymienionego zadania może odbywać się w szczególności poprzez:

1. Organizowanie i finansowanie na terenie wszystkich typów szkół i placówek szkolno-wychowawczych programów profilaktycznych skierowanych bezpośrednio do dzieci i młodzieży. Programy te będą dotyczyły profilaktyki uzależnień od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych.

Działania te realizowane będą w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

2. Podejmowanie razem ze szkołą działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych (zakup broszur, plakatów, ulotek o treściach edukacyjnych, innych rzeczy o charakterze profilaktycznym itp.) Działania te realizowane będą w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia

3. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych. Działania te realizowane będą w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

4. Organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla nauczycieli i pedagogów prowadzących zajęcia profilaktyczne z młodzieżą, rozwijających kompetencje.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień o których mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

5. Wspieranie lokalnych i ogólnopolskich kampanii edukacyjnych związanych tematycznie z profilaktyką zdrowotną (np. Zachowaj Trzeźwy Umysł, Archipelag Skarbów, happeningi, debaty, konferencje, festyny). Zadania te są realizowane w ramach profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

6. Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych , jako integralny element programu profilaktycznego, uwzględniającego zagadnienia związane ze zdrowym stylem życia w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień uniwersalnej o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

7. Finansowanie bieżącej działalności świetlicy terapeutyczno - wychowawczej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz zagrożonych patologią - dożywianie dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych., wynagrodzenia dla nauczycieli, zakup pomocy dydaktycznych, podręczników, wycieczek.

8. Finansowanie wypoczynku letniego oraz zimowego x programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży w zakresie organizacji różnych form zagospodarowania czasu wolnego, promujących zdrowy styl życia i aktywny styl życia w ramach profilaktyki uzależnień o których mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

9. Organizowanie, współorganizowanie konkursów o tematyce profilaktycznej skierowanych do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zakup nagród dla dzieci i młodzieży biorących udział w tych konkursach.

10. Finansowanie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub wychowawczych dla dzieci;

11. Finansowanie zajęć artterapeutycznych opartych w szczególności o rękodzieło i techniki plastyczne, dofinansowywanie różnych form wypoczynku i opieki nad dziećmi z okresie ferii i wakacji.
12. Dofinansowanie działań profilaktycznych oraz interwencyjnych realizowanych przez Powiatową Komendę Policji w Kluczborku - podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.
13. Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia w szczególności poprzez: organizowanie imprez rodzinnych, festynów, organizację kampanii edukacyjnych.
14. Prowadzenie badań związanych zwłaszcza z diagnozą zachowań problemowych/ używaniem alkoholu.
15. Finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, co zwiększa skuteczność w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.
16. Doposażenie miejsc do prowadzenia zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych w ramach konstruktywnego spędzania czasu wolnego.
17. Wspieranie projektów propagujących zdrowy, bez używek oraz agresji i przemocy styl życia.
18. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.

Zadanie IV - Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Realizacja w/w zadania przez organizacje pozarządowe spełniające kryteria merytoryczne to dofinansowanie stowarzyszeń i organizacji zajmujących się profilaktyką, promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, współpracujących z samorządem lokalnym. Partnerem dla Gminy w realizacji programu profilaktyki uzależnień są właśnie stowarzyszenia abstynenckie/trzeźwościowe , Kluby abstynenckie, Ruch AA, Grupy wsparcia. Działania podejmowane przez nie w różnych nurtach swej działalności to ważna rola w lokalnym systemie rozwiązywania problemów uzależnień. Stowarzyszenia prowadzą niezwykle cenne działania z zakresu promowania zdrowego i trzeźwego stylu życia dla osób dorosłych, ale również dzieci i młodzieży (*dni trzeźwości, wspólne wyjazdy, itp*). Dofinansowanie programu pomocy rodzinom z problemem uzależnień realizowanego przez

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczborku w zakresie realizacji programu pomocy rodzinie z problemem uzależnień.

Realizacja wymienionego zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Współpraca z Poradnią Odwykową, grupami samopomocowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie działań wspierających profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Wsparcie organizacji i instytucji podejmujących działania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, profilaktyki zdrowotnej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Propagowanie trzeźwości wśród osób potrzebujących wsparcia poprzez nieodpłatne udostępnienie lokalu na organizowanie spotkań.

Zadanie V - Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów reklamy napojów alkoholowych Gmina będzie podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny.

W tym celu wymagana jest:

- systematyczna współpraca z policją, strażą miejską i wymiarem sprawiedliwości,
- kontrola punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie określonym ustawą.
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży osobom nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw.
- monitorowanie ilości wydanych zezwoleń na sprzedaż i podanie napojów alkoholowych.
- monitorowanie zgodności usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119).

**Zadanie VI - Wsparcie Zatrudnienia Socjalnego Poprzez Organizowanie i finansowanie
Centrów Integracji Społecznej.**

Gmina Kluczbork nie ma podpisanej umowy z Centrum Integracji Społecznej CISPOL w Byczynie.

**ROZDZIAŁ V – DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych to instytucja na której spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu poddania się leczeniu odwykowemu.

Zgodnie z art. 24 ustawy, postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy oraz systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

Oznacza to, że sam fakt uzależnienia od alkoholu nie może stanowić samoistnej podstawy do zobowiązania danej osoby do podjęcia leczenia odwykowego, lecz towarzyszyć temu muszą także określone negatywne zachowania w sferze społecznej.

Obecna Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana Zarządzeniem Nr AO.0050-61.2015 Burmistrza Miasta Kluczborka z dnia 20 kwietnia 2015 r.

Niniejszy program określa zasady wynagrodzenia członków gminnej komisji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

Członkom Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługiwać będzie wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 250 zł za każdorazowy udział w posiedzeniach.

Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowią podpisane przez członków GKRPA listy obecności.

Rozdział VI – ZASOBY DO PROWADZENIA DZIAŁNOSCI PROFILAKTYCZNEJ POMOCOWEJ W GMIENIE KLUCZBORK

Gmina Kluczbork przy prowadzeniu profilaktyki uzależnień współpracuje z wieloma instytucjami tj.:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Przychodnia Pedagogiczno – Psychologiczna,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe,
- Poradnia Terapii Odwykowej.

ROZDZIAŁ VII - ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Finansowanie niniejszego Programu będzie pochodziło ze środków uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Środki na realizację programu z podziałem na poszczególne zadania określone są w budżecie Gminy:

- w zakresie zapobiegania alkoholizmowi : dział 851, rozdział 85154,
- w zakresie zapobiegania narkomanii: dział 851, rozdział: 85153